

[Kjør Rasmussen.]

kun er blevet fortrængt, fordi vi i den moderne tid i så høj grad har ladet mennesket erstatte af maskiner, har ladet den menneskelige beslutningsproces om sin egen tilværelse erstatte af færdigsyede måder at leve på. I vor tid er levemåden blevet et mål fremfor selve livet, det at være. Ens tilværelse er andet end bare at blive sat i en elevator og kørt gennem en tilværelse blottet for begivenheder.

I princippet giver tilværelsen af i dag muligheder for udfoldelser, der er langt større end i tidligere tider. Men prisen for disse muligheder har været høj. Den har været så høj, at mange mennesker i dag lever en erstatningstilværelse, bl. a. fordi de ikke har haft tilstrækkelige muligheder for selv at forme deres tilværelse; og lad det være sagt her på dette sted, hvor det er relevant at sige det, at dette folketing må bære sin del af ansvaret herfor. De unge er inde i en udviklingsproces, der er nødvendig med eller uden hash, men på grund af stofernes bevidsthedsudvidende virkninger accelereres udviklingen gennem brugen af hash. Nogle områder bliver draget ind med større vægt. Disse områder er ikke udelukkende knyttet til hash, men er et resultat af en kulturhistorisk cyklus, hvor mennesket til stadighed befinder sig på vej mellem det rationelle og det irrationelle følelsesmæssige stadium.

Samfundsudviklingen, der i øjeblikket opererer med en høj grad af rationalisme, som vel at mærke er uden målsætning, vil formentlig skifte og vende sig mod det mere irrationelle — man kunne også sige det mere følelsesbetonede — og grundene hertil er ikke svære at få øje på. Jeg har tidligere været inde på dette samfunds manglende evne til at opfylde menneskelige behov for fællesskab, gensidighed m. m. Det er ikke noget tilfælde, at hashforbruget vokser netop i disse år.

Det er af disse grunde mere end tvivlsomt, om kriminalisering i det hele taget er et egnet middel inden for denne sammenhæng.

Det kan umuligt være rigtigt, at lovgivningen i dette land stadig står på det stade, hvor man mener at kunne løse et socialt problem ved at forbyde dets symptomer. Det svarede jo til, at lægen blot ordinerede et hovedpinepulver, hvor han i virkeligheden skulle interessere sig for årsagerne til hovedpinens tilstedeværelse. Man kan ikke nøjes med at interessere sig for symptomerne og straffe for dem. I USA, hvor der begås mange mord hver eneste dag, har man dødsstraf for mord, men alligevel myrdes der løs, fordi ingen interesserer sig for årsagerne til, at mordene begås. Man søger altså ikke at finde årsagerne i selve det amerikanske samfundssystem.

Det ser ud til, at forespørgerne er af den mening, at brugen af euforiserende stoffer vil ophøre, dersom man fra samfundets side blot sørger for at øge indsatsen for at forebygge handelen med stofferne, og således skulle man jo egentlig være tilfreds med det af justitsministeren fremsatte forslag. Imidlertid er det glædeligt, at også forespørgerne synes at have fået et lidt mere nuanceret syn på disse ting. Der er nemlig ingen i det miljø, som lovgivningen primært sigter imod, der er i tvivl om virkningerne af en skærpelse af straffen. Ved at udvide strafferammen vil man skræmme en del af småforhandlerne; til gengæld vil man tiltrække de professionelt kriminelle, der på grund af prisstigninger forårsaget af den langt større risiko nu vil finde risikoen værd at løbe. Der er endvidere grund til at antage, at langt større og farligere stofgrupper som f. eks. amfetamin og preludin vil trænge frem på det illegale marked, da disse for det første efter sigende er lettere at indsmugle og eventuelt fremstille på illegale laboratorier inden for landets grænser og for det andet i langt højere grad er forbundet med den organiserede kriminalitet.

Endvidere synes jeg nok, at forespørgerne afslører et vist ukendskab til det miljø, hvori brugen foregår. Det er noget, der kan have ændret sig siden den 12. november, da forespørgslen blev anmeldt. Man kan nemlig